

1844. **No. 77.**

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 24 SEPTEMBER.

PUBLICATIE.

DE STAATSRAAD GOUVERNEUR van *Friesland*,

Brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat, op heden, invorderbaar gesteld en, tot dat einde, afgezonden is het primitive patentkohier voor de dienst van 1844/45, van de Gemeente *Workum*, en wijders, dat men tegen verkeerde of te hooge aanslagen, welke in het voormelde Kohier mogten bestaan, of worden verondersteld, zich bij reclame, zal kunnen voorzien, mits dezelve behoorlijk ingerigt, *binnen drie maanden*, na den dag van afkondiging van het opgemeld Kohier zijn ingediend bij den Heer Controleur der Directe Belastingen, In- en Uitgaande Regten en Accijnsen in de afdeeling van Controle, waarin de aanslag is geschied.

Voorts worden de belanghebbenden gewaarschuwd, op dezen termijn van indiening wel te letten, aangezien zij, bij overschrijding daarvan, door eigen schuld, zouden hebben veroorzaakt, dat op hunne reclames geen acht konde worden geslagen.

Leeuwarden, *De Staatsraad, Gouverneur,*
den 16 September 1844. VAN SIJTZAMA.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 20 September 1844, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 8,08.
Van de *Rogge* per last . . . . » 159,75.

Leeuwarden, den 23 September 1844.

De Staatsraad, Gouverneur van Friesland,
VAN SIJTZAMA.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Stad *Leeuwarden*.

Gezien art. 4 van het Koninklijk Besluit van den 1 Maart 1831, no. 14.

Brengen, bij deze, ter kennis van de Ingezetenen, dat de Stedelijke Rekening voor het jaar 1842, welke is goedgekeurd en gesloten, met de Begrooting van gemeld dienstjaar, van nu af aan tot den 6 October aanstaande, ter Secretarij voor een ieder, ter visie zal liggen.

En opdat zulks kome ter kennis van een ieder dien het aangaat, zal deze op de gebruikelijke wijze, worden afgekondigd en aangeplakt.

Leeuwarden, *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
den 21 September 1844. VAN BOELENS.
Ter ordonnantie van dezelven,
M. S. DE WAL.

KENNISGEVING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Stad *Leeuwarden*, brengen, bij deze, ter keunis van de belanghebbenden, dat de Passagie voor Rijtuigen, tusschen den Weg van de Begraafplaats en den Straatweg naar *Marssum*, van af Maandag den 23 dezer, gedurende *acht dagen* zal zijn gesloten.

Leeuwarden, *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
den 21 September 1844. VAN BOELENS.
Ter ordonnantie van dezelven,
M. S. DE WAL.

BEIJEREN.

MUNCHEN, *den* 14 *September*. Het gerucht dat Boheme zich aan het Zollverein bij proefneming zou aansluiten, bevestigt zich thans. De aansluiting zou voorloopig voor vijf jaren plaats hebben. Behalve dat Boheme zelf de toenadering wenscht, terwijl het daardoor aan deszelfs handels- en nijverheidsbetrekkingen, eene onberekenbare hooge vlugt moet geven, zoo zal daardoor ook de stelling van Oostenrijk tot de openbare opinie in Duitschland, zeer voordeelig veranderd worden.

PRUISSEN.

BERLIJN, *den* 14 *September*. De vrees die men koesterde dat de toestand der groote graanhandelaars aan de Oostzee terug zou werken op deze plaats, is ten deele bevestigd geworden. Eenige huizen alhier hebben derzelver betalingen geschorst, en het wantrouwen is zoo groot, dat de bank vele haar ter discontering aangebodene wissels weigert, indien deze niet de grootste zekerheid schijnen aan te bieden. Door de vereenigde pogingen der meeste hier wonende bankiers, wordt tot nu een groot Dantziger huis, dat onderscheiden millioenen aan wissels in omloop heeft, staande gehouden. Ware het niet mogelijk de toestand van dit huis te verbeteren, dan zou deszelfs val het teeken zijn eener gevaarlijke krisis.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, *den* 17 *September*. De toevloed van bedevaartgangers naar Trier blijft, volgens de berigten uit die stad, nog altijd zeer groot. Den 14den heeft de apostolische vicaris van het groothertogdom Luxemburg, de heer *Laurent*, aan het hoofd van eene talrijke menigte geloovigen uit zijn bisdom, zijne plegtige intrede in de stad gedaan, en zich naar de hoofdkerk begeven ter vereering van den ten toon gestelden Rok. De genoemde kerkvoogd is door den bisschop van Trier, aan het hoofd van zijne onderhoorige geestelijken en eene talrijke schare ingezetenen, met muziek en vlaggen, ingehaald en door de versierde stad geleid.

KEULEN, *den* 9 *September*. De *Kölnische Zeitung* deelt den volgenden brief mede uit Brussel: Omtrent het sluiten van een traktaat van handel en scheepvaart tusschen Belgie en het Tolverbond heerscht in Antwerpen eene groote vreugde, en werkelijk heeft Antwerpen ook geheel bijzondere redenen om met deze wending der aangelegenheden tevrede te zijn, vermits zijne haven daaruit een onmiddellijk nut zal trekken. Terwijl, namelijk, het traktaat volkomene wederkeerigheid voor de schepen der beide contracterende partijen in de beiderzijdsche havens bepaalt, wordt te gelijkertijd vastgesteld, dat de havens der Elve, der Eems, der Weser en zelfs die der Maas als havens van het Tolverbond beschouwd, en mitsdien alle schepen der Tolverbondsstaten, die met produkten derzelven uit deze havens in eene Belgische haven binnenloopen, behandeld zullen worden als kwamen zij regtstreeks uit deze staten en dus van alle differentiaalregten zullen vrij zijn. Eene aanzienlijke vermeerdering der betrekkingen van Antwerpen tot Duitschland zal het noodwendige gevolg dezer bepaling zijn, ofschoon de Belgische reeders zich daarover beklagen konden, dat hierdoor voor hen de noordsche handel schier geheel verloren gaan en in de handen der Pruissische koopvaardij geraken zal, die buitendien genoegzaam 900 zeilen telt, terwijl wij er slechts nagenoeg 150 tellen. Deze ongelegenheid wordt te regt voorbijgezien en voorshands alleen het resultaat in het groot op het oog gehouden. Men verheugt zich over het eindelijke tot stand komen van vriendschappelijke door een formeel verdrag verzekerde betrekkingen met Duitschland en men ontwaart daarin reeds de voorboden van nog inniger betrekkingen. Een Antwerpsch correspondent van een Duitsch dagblad zegt zelfs: »Wij gelooven in Antwerpen, dat een alliantie der vlaggen mogelijk is. Komt zij eenmaal tot stand, dan zullen wij zwaar in de weegschaal van den wereldhandel wegen, en ten laatsten met de vrije staten van Amerika voordeelige verdragen sluiten. Zoo opent zich eene geheele toekomst voor onze oogen." Deze blijde indruk heeft nu ook het ontwerp doen ontstaan, om in October den verjaardag van de opening der Keulsch-Antwerpsche ijzerbaan feestelijk te vieren, en hiermede van jaar tot jaar beurtelings in Keulen en in Antwerpen voort te varen.

De dagbladen nemen nu ook het politieke gewigt van het traktaat in beschouwing, en verklaren luide, dat de allergunstigste stemming voor Duitschland, zoo als in de Waalsche, ook in de Vlaamsche provincien heerscht. Daartegen, meent de *Vlaamsch Belgie*, kan zelfs de politiek niets meer doen; de eerste schrede tot eene groote toenadering jegens het tolverbond is gedaan, en men trekt den voet niet zoo spoedig wederom terug, als hij op vasten en goeden grond staat. Moge men dan ook zeggen, dat Frankrijk daardoor niet benadeeld wordt, het blijft niet te min eene waarheid, dat deszelfs politieke invloed daaronder lijdt. Een Fransch oppositie blad begrijpt dit zeer goed; het zegt: »Belgie wendt zich van ons af, om aan het Noorden de hand te reiken, en daaruit kunnen gewigtige gevolgen ontstaan." — »Wij willen niet zeggen," vaart daarop de *Vlaamsch Belgie* voort, »dat ieder verdrag met onze Zuidelijke naburen, onmogelijk is; wij hebben industrie-takken, die zich van daar kunnen voordeel beloven. Maar zal Frankrijk begunstigingen inruimen? Wij Belgen, echter, herinneren ons, dat wij door onze afkomst en onze belangen aan het noorden verbonden zijn. Wij zijn naambroeders van het groote Duitschland, dat ons begrijpt en ons bijstaat." Op gelijke wijze uit zich de te Brugge verschijnende *Impartial*. Hij hoopt van het verdrag eene innige aan-een-sluiting tusschen Belgie en Duitschland. Men moet, zegt hij, niet vergeten, dat drie millioen Belgen aan het groote Duitsche vaderland toebehooren, zoowel door taal en zeden als door afkomst. Men voege hierbij het gemeenschappelijke der belangen, en men zal overtuigd zijn, dat, inzonderheid wanneer Frankrijk voortvaart met ons alle handelsgemeenschap af te wijzen, wij eens een deel zullen uitmaken van de groote Duitsche eenheid, naar welke thans zoo krachtdadig wordt gestreefd.

ENGELAND.

LONDEN, *den* 17 *September*. Dezen morgen, ten gevolge der gelijktijdige aankomst van de couriers van Amerika, de Oost- en West-Indiën en het Schiereiland, bedroeg het getal der brieven aan het postkantoor uitgegeven, een tot nu toe ongehoord cijfer. Het aantal bedroeg 285,000 en de brievenbestellers, die hunnen loop ten 8 ure aanvangen, hebben dezelve eerst ten 10 ure kunnen beginnen.

Van den 18*den*. Men meldt uit Falmouth van den 15 September: De *Slam Slick* is in den afgeloopen nacht alhier aangekomen; hij brengt het berigt mede, dat Mr. *William Vaughan*, kapitein van de Engelsche koopvaardij-brik *Courrier*, den 15 Junij Bathurst, in Gambia, hebbende aangedaan, aan de overheden had bekend gemaakt, dat bijna de geheele ekwipaadje, alsmede de kapitein van de bark *Margareth* van Londen, door de mooren van het eiland Argouin, op de kust van Afrika, waar zij zich begeven hadden om guano te laden, gevangen waren genomen. Zeven manschappen benevens den bootsman van den *Courrier* zijn omgebragt. Een ander Engelsch schip heeft zes man van den *Courrier*, benevens den kapitein, lostgekocht voor eene som van 300 ponden sterling. Deze zes man zijn te Bathurst aangekomen.

— Het zesde gedeelte van den Ierschen grond bestaat uit veengrond; derhalve biedt de fabricatie en het gebruik van deze brandstof, dit land groote hulpmiddelen aan. De voornaamste ondernemer is zekere *Williams*, en wij laten zijne wijze van bewerking van den turf hier volgen: Onmiddellijk na de turf gebaggerd te hebben, wordt dezelve onder twee holle ijzeren cijlinders welker oppervlakte met gaten bedekt is, gebragt. De turf daardoor gedragen, valt in zakken, waar hij aan de werking, van eene hydraulische pers wordt onderworpen, tot dat al het vocht er uitgeperst is.

Zoo door zamenpersing gedroogd, levert de Iersche turf eene brandstof op, die meer vastheid heeft als zelf het eikenhout. Daarna wordt die verkoold, en de daaruit voortkomende kool heeft tweemaal meer vastheid, dan de kool van het hardste hout.

— Men schrijft uit Fernando-Po (Venezuela) den 30 Junij: De stad San-Fernando bestaat niet meer, eene algemeene overstrooming der rivieren heeft de bevolking verdreven, die zich naar San Juan en Camagnan begeven heeft. Er blijft in de verlaten stad niets over dan eenige familien, aan de schrikkelijkste ontberingen ten prooi. In de omstreken der stad is alles vernield; woningen, plantsoenen, gezaaide landen, er blijft geen hoekje gronds over om de slagtoffers van dezen zondvloed te begraven. Lijken van kinderen, mannen, vrouwen en dieren worden door den vloed voortgesleept. Te midden van deze zee ziet men niets meer dan eenige groene eilandjes, waarop mannen van allerlei kleur, vee, tijgers, slangen, kaimans zich verdringen en elkander verslinden, in afwachting dat het vernielend element hen allen in eenen gemeenen dood verdelge. Verscheiden tijgers, slangen, krokodillen zijn gedood geworden, in de plaats waar eertijds de voornaamste straat van San Ferdando was, en hunne overblijfsels strekten aan de overige uitgehongerde bevolking tot voedsel.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den* 16 *September*. Men zegt dat de oorlog van Marocco, die door een vredes-tractaat geëindigd is, aan Frankrijk meer dan 50 millioen francs zal gekost hebben; dit belet evenwel niet dat het Fransche kabinet zich verantwoordelijk stelt om niets aan de voorwaarden die primitief aan Marocco gedaan zijn te veranderen, en er geene oorlogschatting van te eischen. — Thans nu de oorlog met Marocco geëindigd is, zegt het *Journal des Débats*, dat de overwinningen door Frankrijk in Afrika behaald, eene les voor Marocco en *eene waarschuwing voor Europa* is. — Zij hebben bewezen, zegt het, dat het Fransch Gouvernement genoeg eerbied aan zijne twijfelachtige, en genoeg vertrouwen aan zijne opregte bondgenooten inboezemde, aangezien het een ernstige oorlog kon ondernemen, zonder het sijstema van deszelfs betrekkingen, met de mogendheden van den eersten rang te veranderen.

Van den 17*den*. Na het sluiten van het tractaat met Spanje heeft de bevelhebber van Larache den Engelschen onderhandelaar ernstig verzocht, om ook als middelaar bij de vereffening der geschillen met Frankrijk op te treden, onder betuiging, dat hij volmagt had, om ook dienaangaande een verdrag te sluiten, doch heeft de heer *Bulwer* dit bepaaldelijk geweigerd, met de verklaring, dat Frankrijk in dat opzigt voor zich zelf zoude handelen, en met bijvoeging, dat Engeland, het zij het oorlog bleef, het zij de vrede werd getroffen, steeds de naauwkeurigste onzijdigheid in acht zoude nemen.

— De brieven uit Madrid van den 11 September melden, dat de heer *Martinez de la Rosa* het ministerie van buitenlandsche zaken nog niet had aanvaard, en dat hij van oordeel was, welligt als voorzitter van de vergadering der Cortes, betere diensten te zullen kunnen bewijzen.

In het noorden schijnen de Carlisten nog al op verscheidene plaatsen de bovenhand te hebben behouden, en men verzekert, bij herhaling, dat het bewind zoo zeer beducht is voor nieuwe woelingen in Navarre en in de Baskische provincien, dat het troepen derwaarts heeft doen trekken. — Op de altijd regtens bestaande constitutionele waarborgen en vrijheden wordt weinig acht geslagen, immers de Spaansche ministers hebben dezer dagen een dagblad, hetwelk gevaarlijk werd geacht voor de openbare rust, zonder vorm van proces, verboden, en den schrijver genoodzaakt, Madrid te verlaten.

Sedert een geruimen tijd wordt niet meer van een aanstaand huwelijk van de jonge Koningin van Spanje gesproken, en bij herhaling wordt gemeld, dat hare gezondheid veel bekommering inboezemt.

— Het hoofd-orgaan van de partij der geestelijkheid beklaagt zich zeer over den vijandigen geest, welke, zoo wel bij de departementale besturen, als bij de gemeente-raden, tegen dezelve wordt waargenomen, en vermaant degenen, die prijs stellen op de vrijheid van de godsdienst, om zich toch, zoo dikwerf daar gelegenheid toe gevonden wordt, bij de verkiezingen te doen gelden.

De gemeente-raad van de hoofdstad Parijs heeft dan ook dezer dagen een besluit genomen, hetwelk opzien heeft gebaard. Hetzelve moet strekken, om de geestelijke vereenigingen te noodzaken, zich binnen de palen der wet te houden, en dezelve aan een naauwkeurig toezigt te onderwerpen. De prefect van policie is daarbij inzonderheid uitgenoodigd geworden, het oog te houden op de zusters Urselinen, welke er haar werk van maken, om vrouwelijke dienstboden in de huisgezinnen te plaatsen, en die daartoe beschikken over een klooster, een gesticht van onderwijs, onderscheidene kosthuizen, bureaux, en wat des meer zij. Het besluit is genomen op het rapport van den heer *Robinet*, welke daarbij regt heeft laten wedervaren aan een aantal instellingen van weldadigheid, maar bij andere eenen geest van overheersching meent te hebben opgemerkt, waartegen men zich, naar zijn inzien, in tijds behoorde te wapenen. Hij heeft daarbij gewaagd van predicatien en zelfs van mandamenten, bij welke

lieden uit den burgerstand worden uitgenoodigd, om zich, onder de, voor het minst dubbelzinnige, banieren te vereenigen; — van congregatien, welke scholen openen voor de kinderen uit den gegoedden middenstand, tegen een zeer klein leergeld; — van werkplaatsen voor jonge lieden, op eene zeer breede schaal, onder het bestuur van deze congregatien, die, bestaande uit mannen, zoowel als uit vrouwen, uit de verschillende oorden des Rijks naar Parijs trekken, en zich aldaar vestigen.

Men vindt lieden, welke meenen, dat de geschriften van den bekenden *Sue* medewerken, om den geest van wantrouwen, waarvan in dezen schijnt te blijken, aan te kweeken.

— Zoodra de tijding van het sluiten van het verdrag met Marocco ontvangen is, heeft men, met den telegraaf, naar alle zeehavens bevel gezonden, om de buitengewone uitrustingen te staken.

Van den 19den. In den *Moniteur* leest men heden het volgende artikel:

»Bij ordonnantie des Konings, van den 18 September, heeft de Koning den heer maarschalk *Bugeaud*, gouverneur-generaal der Fransche bezittingen in Algerie, den titel opgedragen van *Hertog van Ijsly.*

»De Koning heeft, bij ordonnantie, den 18 dezer maand gedagteekend en genomen op het rapport van den heer minister van de marine en de kolonien, Z. K. H. den heer Prins *van Joinville* benoemd tot den rang van Vice-Admiraal.

»Deze regtmatige belooning, toegewezen aan den opper-bevelhebber der Fransche scheepsmagt, die aan de kusten van Marocco werkzaam geweest is, is voor het personeel van dat eskader eene eerste getuigenis van Zr. Ms. hooge tevredenheid, en zal door eenen gezamenlijken arbeid, bevattende de belooningen, toe te wijzen aan de leden der expeditie, welke dezelve verdiend hebben, gevolgd worden, zoodra de voorstellen van Z. K. H. te dien einde bij den heer minister van de marine en kolonien ontvangen zullen zijn."

— Tot nog toe heeft de regering de bijzonderheden der voorwaarden van het vredes-traktaat met Marocco niet bekend gemaakt, maar depêches, welke dezelve bevatten, zijn ontvangen. Heden zegt het *Journal des Débats* daaromtrent hetgeen volgt:

»De regering heeft heden, zegt men, depêches ontvangen, welke de bedingen van het te Marocco gesloten traktaat te harer kennis brengen. Ongetwijfeld zal dat traktaat publiek gemaakt worden. Wat ons betreft, zie hier wat wij daarvan vernomen hebben en ons haasten ter kennis van onze lezers te brengen.

»De gewigtigste bepaling is die, welke *Abd-el-Kader* betreft. De Emir wordt *buiten de wet* verklaard. Ten gevolge daarvan verbinden de Marokkanen zich, om hem in de geheele uitgestrektheid van hun grondgebied gewapenderhand te vervolgen, tot dat zij hem er uitgedreven of zich meester van zijn' persoon gemaakt zullen hebben. Valt de Emir in hunne handen, zoo verbinden zij zich om hem in eene der steden van het westelijke kustenland des rijks te *interneren* (binnenlands opgesloten te houden), tot dat de beide gouvernementen zich verstaan zullen hebben omtrent het nemen der maatregelen, die de rust van Algerie voor altijd tegen zijne ondernemingen kunnen waarborgen.

». Dit artikel is het voornaam artikel (*l'article essentiel*) van het tractaat. Evenwel bepaalt een ander artikel, dat aan de Marokkaansche opperhoofden, die den vrede geschonden en inbreuk op ons grondgebied gemaakt hebben, eene voorbeeldige tuchtiging zal worden aangedaan. De Keizer verbindt zich, om voor het vervolg alle verzameling van troepen aan onze grenzen te beletten, en niet meer dan tweeduizend man onder het bevel des Caïds van Ouchda, de naast aan onzen grond gelegen stad, en die wij na de overwinning van Isly in bezit genomen hebben, te houden. Wat de bepaling der grenzen betreft, deze blijft gelijk zij was tijdens de heerschappij der Turken in Algerie. Deze vraag omtrent de grenzen is, gelijk men zich herinnert, de oorsprong of het voorwendsel van den aanval der Marokkanen geweest; het tractaat erkent onze regten en geeft de zaak aan ons gewonnen. Nieuwe onderhandelingen zullen plaats hebben met oogmerk om de oude traktaten, die onze staats- en handelsbetrekkingen met Marocco regelen, aan te vullen en te bevestigen. Intusschen worden die oude traktaten gehandhaafd, en Frankrijk zal, omtrent alles, in het rijk de behandeling der meest begunstigde natie genieten.

»Die voorwaarden, alle verstandigen zullen dit erkennen, laten niets te wenschen over. De bepaling omtrent *Abd-el-Kader* is al, wat zij zijn kon, en wij twijfelen niet, of de Marokkanen zullen, na de vreeselijke ondervinding, welke zij van de meerderheid onzer wapenen en van de kracht, waarmede wij wraak weten te nemen over eenen hoon, gehad hebben, hunne verbindtenissen stiptelijk vervullen. 's Keizers gevolmagtigde wachtte de aankomst van den Prins *de Joinville* ter reede van Tanger met ongeduld af, en zoodra verscheen niet *de Suffren*, of de gouverneur der stad kwam aan boord van dat linieschip, om in naam zijns meesters de vraag om vrede te hernieuwen. Onze bedingen zijn den Pacha oogenblikkelijk medegedeeld, met aanzegging dat hij dezelve zonder discussie of aan te nemen of te weigeren had. De Pacha heeft zich gehaast, er zijne teekening onder te plaatsen, en terstond is de vlag van onzen consul weder geheschen en door de stad met 21 kanonschoten begroet. Er hebben dus geene eigenlijk gezegde onderhandelingen plaats gehad; wij hebben den vrede voorgeschreven, zonder te dulden dat men met ons omtrent de voorwaarden handelde; de Marokkanen hebben zich onderworpen. De oorlog was met kracht gevoerd, de vrede is met roem gesloten, en die volken zullen tevens geheugen hebben van Frankrijks magt en van Frankrijks grootmoedigheid."

BOURDEAUX, *den 23 September.* Wij gaan den oogst te gemoet en tot nog toe kon het weder niet gunstiger zijn voor de kwaliteit der druiven. De ondervinding heeft doen leeren dat eene gelijke warmte gedurende de rijpwording, dezelve bespoedigt en een kenteeken is van goede kwaliteit. In een groot aantal streken in het Noorden van Frankrijk is men reeds aan den wijnbouw, doch deze wijn wordt geperst uit druiven welke men hoogstens slechts eens in de tien jaren rijp plukt. Ook in onze streken, en misschien wel in de laatste jaren, is dit de oorzaak van minder goeden wijn geweest. Men neemt dus met genoegen de weêrverschijnsels waar, welke het jaar 1844 zoo gelukkiglijk kenteekenen, en welke hetzelve zeker onder die jaren zal plaatsen, welke door hunnen goeden wijn in het geheugen blijven. — Het jaar 1811 leverde uitmuntenden wijn; men oogstte toen in Médoc den 12 September. Het jaar 1816 heeft allerslechtsten wijn opgeleverd; de oogst heeft toen in Médoc den 28 October plaats gehad.

ROUAAN, *den 16 September.* Eene zonderlinge ontmoeting heeft alhier plaats gehad. Op eenen namiddag ten drie ure, ontscheepte men aan de Kaai van Havre, uit het vaartuig de *Luxor*, komende van Parijs, het bronzen Standbeeld te paard van WELLINGTON, om de reis naar Engeland voort te zetten.

Op hetzelfde oogenblik kwam de rivierboot de *Tarcanville* aan en ontlaadde het marmeren Standbeeld te voet van NAPOLEON, bestemd door den Koning voor de stad Ajaccio.

Er waren verschillende expediteurs en elk Standbeeld had te Rouaan zijn afzonderlijken consignataris. Ofschoon men dezelve in twee onderscheidene vaartuigen had ingescheept, moesten zij elkander toch op denzelfden dag, hetzelfde uur en op dezelfde plaats ontmoeten, terwijl zij zich zelfs eenige oogenblikken vlak tegen elkander over bevonden. — Dit hadden die groote Helden, voor ongeveer dertig jaren wel niet gedacht.

BELGIE.

BRUSSEL, *den 18 September.* Zondag avond heeft in Verviers eenige onrust geheerscht, en is baldadigheid gepleegd aan huizen van ingezetenen, die, te regt, of ten onregte, werden gehouden voor degenen, welke personen, tot de orde der Jesuiten behoorende, hadden uitgenoodigd, om aldaar inrigtingen van onderwijs te vestigen.

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE, *den 19 September.* Door de regering zal, naar verzekerd wordt, in de aanstaande vergadering der Staten-Generaal onderanderen, eene nieuwe wet op het stem- en kiesregt worden voorgedragen.

Van den 20sten. Z. M. de Koning wordt aanstaanden Zondag, van Tilburg, in deze residentie terug verwacht.

— Z. M. heeft een eervol ontslag verleend aan Jhr. *A. L. B. W. van Sucktelen van de Haar*, als directeur van het Postkantoor te Wageningen.

— Men verzekert, dat bij de Regering het voornemen bestaat, om weldra eenige veranderingen te brengen in het reglement van orde en discipline voor de advocaten en procureurs, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 14 September 1838.

AMSTERDAM, *den 20 September.* Uit het tweede drietal van candidaten ter vervulling van den leerstoel bij de Klinische School en het Athenaeum Illustre alhier, door de daartoe bevoegde collegien en autoriteiten opgemaakt, bestaande uit de HH. *Evers*, med. doct. te Deventer, *P. H. Suringar* en *N. D. Sybrandi*, med doctoren alhier, is door Z. Exc. den minister van binnenlandsche zaken, bij besluit van 16 dezer, tot hoogleeraar benoemd de heer *P. H. Suringar.*

Van den 21sten. Heden heeft de Hollandsche Maatschappij voor fraaije kunsten en wetenschappen hare gewone jaarlijksche vergadering gehouden onder voorzitting van den hoogleeraar *Bosscha* en het secretariaat van Mr. *J. H. Burlage.* Onder meerdere werkzaamheden werd bij die gelegenheid aan den heer *D. D. Büchler* de gouden medaille uitgereikt voor zijne bekroonde verhandeling *over de bouwkunst*, terwijl tevens benoemd werden voor het volgende jaar (uit de nu voorzittende Rotterdamsche afdeeling) tot algemeen voorzitter Mr. *A. Veder*, en tot algemeen secretaris Mr. *W. S. van Reesema.*

— De tentoonstelling van voortbrengselen van schilder-, teeken-, graveer- en beeldhouwkunde zal den 23 dezer hier geopend worden.

ZWOLLE, *den 18 September.* In den nacht tusschen Vrijdag en Zaturdag jl. omstreeks half een ure, had er aan de Dedemsvaart in de gemeente Avereest, een treffend ongeluk plaats. De schutsluis bij *Teekman*, die sedert jaren als in een zeer gevaarlijken toestand zich bevindende, bekend stond, dewijl het water steeds aan de Noord-zijde bijlangs dezelve eenen doorgang vond, de aarde voortdurend uitspoelde en die voor de benedenste slagdrempel nederstortte, geraakte in het ongerede; zeker schipper *Frans Schippers* die met zijn vaartuig juist boven die schutsluis lag, werd door een vreemd gesuis wakker en riep zijne drie en twintig jarige dochter *Francina Schippers*, om te zien wat er gaande was; — deze bemerkende, dat zoo er niet dadelijk hulp werd aangebragt de geheele schutsluis zoude bezwijken, nam het kloek besluit om hoezeer het nacht en donker was, over de schutdeuren te gaan en den schutmeester *Teekman* op te wekken; maar helaas! zij zelf werd het slagtoffer van hare menschlievende poging, de waterstroom had zich reeds eenen doorgang ter diepte van meer dan twintig voeten gebaand, waarin de ongelukkige nederstortte en in weinige oogenblikken haar graf vond; de troostelooze ouders die slechts één kind bezaten, verliezen in die brave dochter, hun steun en hulp en troost in hunnen ziekelijken toestand, in eenen reeds gevorderden leeftijd.

Indien het waarheid is, zoo als zulks in het openbaar wordt verhaald, dat de administratie der Dedemsvaart met den slechten en gevaarvollen toestand van bovengemelde schutsluis reeds sedert lang bekend was, dan voorzeker verdient de slordige handelwijze en nalatigheid dier administratie, de afkeuring van elk weldenkend mensch.

LEEUWARDEN, *den 23 September.* De Hervormde Gemeente alhier heeft dezer dagen met groot leedwezen vernomen, dat de Wel Eerw. Zeer Gel. Heer *Benjamin Nieuwold*, haar oudste Predikant, het voornemen heeft te kennen gegeven om het Emeritaat aan te vragen. Nadat ZWE. gedurende meer dan vijf en twintig jaren als leeraar de gemeente door zijne gaven gesticht en als herder en leermeester door volijverig hulpbetoon en onderwijs, zeer velen innig aan zich verbonden heeft; nadat ZWE. bovendien als President van het Provinciaal Kerkbestuur, en vroeger als President en thans als Lid van de Algemeene Synode der Hervormde Kerk in Nederland, de aangelegenheden van dit Kerkgenootschap, vooral in belangrijke dagen, zijne beste krachten gewijd heeft, — smart haar deze voorgenomene afstand te meer, dewijl de wankelbare staat van zijne gezondheid, aanleiding tot dit besluit heeft gegeven. Hartelijk wenschen wij, dat deze spoedig herstelle, en dat zij ZWE. althans niet verhinderen moge, al zij het dan niet als leeraar, dan toch als herder en vriend van velen, bij voortduring der Gemeente die diensten te bewijzen, welke zij dankbaar erkent tot dusverre van zijne Christelijke wijsheid en welwillendheid genoten te hebben.

— De aangekondigde Harddraverij met Paard en Chais, voor welke eenige liefhebbers eene fraaije Etui met tafelgereedschap, met zilver gemonteerd, hadden uitgeloofd, heeft gepasseerden Zaturdag in het Zaailand alhier plaats gehad, onder begunstiging van heerlijk weder en veel toevloed van aanschouwers. Van de zestien paarden, welke mededongen, is de prijs behaald door de bruin langstaart merrie van den heer *A. van der Hoop* van Amsterdam, bereden door *Arij Houtman*, welke fraaije harddraver dit voorjaar, naar men zegt te Hichtum bij Bolsward, moet zijn aangekocht.

— De minister van financiën, — herzien de resolutie van den 24 April 1844, no. 19, waarbij is verklaard, dat het regt van patent moet worden betaald door een ieder, die een vaartuig in zijn bezit of beheer heeft, niettegenstaande van hetzelve ook geen dadelijk gebruik wordt gemaakt; — in aanmerking nemende, dat deze bepaling blijkbaar niet kan worden toegepast op scheepmakers, in wier handen de schepen een voorwerp van handel zijn, of die oude buiten gebruik gestelde vaartuigen overnemen, hetzij ter slooping, hetzij om, na gekalefaterd te zijn, wederom te worden verkocht, — heeft, bij resolutie van 6 Augustus jl., no. 183, bepaald, dat de ongebruikte vaartuigen, het eigendom van *scheepmakers* of *scheepstimmerlieden* zijnde, niet in het patentregt zullen worden betrokken, mits de belanghebbenden die vaartuigen aan eenen ketting leggen, voorzien van een slot, waarvan de sleutel bij den ontvanger moet berusten, en zich verbinden, om den ambtenaren ten allen tijde gelegenheid te geven, naar de behoorlijke sluiting onderzoek te doen.

ARNHEM, den 20 September.

Ter vervulling der vacature, veroorzaakt door het overlijden van ds. *W. Overduijn*, is heden door den grooten kerkeraad der hervormde gemeente alhier geformeerd het navolgende twaalftal van predikanten:

DD. *H. J. Hofstede*, te Gorinchem; *J. Broedelet*, te Wijk bij Duurstede; *H. van Voorst*, te Wormer; *C. L. Jungius*, te Rijswijk; *W. Moll*, te Vuursche; *H. L. Oort*, te Hoorn; *D. G. Esscher*, te Wageningen; *P. A. Romijn*, te Amersfoort; *H. A. G. Brumund*, te Vlaardingen; *J. E. de Voogt*, te Nijmegen, *J. R. de Brulne*, te Vlissingen, en *S. J. de Hoest*, te Nijkerk op de Veluwe.

193STE KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der vijfde klasse.

27ste Lijst. No. 5262 een Prijs van *f* 5000. No. 15009 en 4025 ieder een Prijs van *f* 1000.

28ste Lijst. Geene.

29ste Lijst. No. 16830 een Prijs van *f* 1500.

30ste Lijst. No. 19105 een Prijs van *f* 50,000. No. 13352 een Prijs van *f* 2500 en eene Premie van *f* 25.000. No. 3840 een Prijs van *f* 1500. No. 17845 een Prijs van *f* 400 en eene Premie van *f* 1000. No. 10403 een Prijs van *f* 70 en eene Premie van *f* 1000. No. 10643 een Prijs van *f* 1000.

31ste Lijst. No. 3027, een prijs van *f* 1000.

32ste Lijst. No. 320 en 10349, ieder een prijs van *f* 1000.

33ste Lijst. No. 22033, een prijs van *f* 1000, en premie *f* 25000. No. 18023, eene premie van *f* 5000.

BUITENLANDSCHE SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Binnengekomen: Den 16 September het kofschip *de Houthandel*, kapt. H. D. de Grooth, van Christiaansand; de schonerschepen *Friends*, kapt. W. Cousins, van Londen en *Sarah*, kapt. J. Grantham, van Liverpool. — Den 19 dito de hektjalk *Gustaaf*, kapt. A. J. Kuiper, van Dantzig. — Den 20 dito het kofschip *Wilhelmina*, kapt. S. W. de Boer, van Oostrisoer. — Den 21 dito de kofschepen *de jonge Hendrik*, kapt. B. H. Plukker, van Oudsoen en *Hendrik*, kapt. J. A. Keun, van Sunderland; het smakschip *de Goede Hoop*, kapt. P. E. Vos, van Oostrisoer.

Uitgezeild: Den 18 September het kofschip *Jan Freerk*, kapt. G. H. Smit, op avantuur. — Den 19 dito de kofschepen *Baudina*, kapt. P. H. Klatter, naar Bourdeaux, *Arendina*, kapt. J. K. Brouwer, *Egbertus*, kapt. K. H. Bakker en het galjootschip *Enigheden*, kapt. C. Lie, alle drie naar Noorwegen; de schonerschepen *Lively*, kapt. A. Gallawaij en *Eclipse*, kapt. S. H. Finch, beide naar Londen; het smakschip *de jonge Flonk*, kapt. B. L. Flonk, naar Schotland.

MENGELWERK.

VERGELIJKEND OVERZIGT

VAN DEN LANDBOUW EN VEETEELT IN DE VERSCHILLENDE GEWESTEN VAN ONS VADERLAND, OVER 1843 EN HET BEGIN VAN 1844, NAAR INHOUD DER PROVINCIALE VERSLAGEN.

VEETEELT.

Vervolg en Slot van No. 75.

GRONINGEN.

Buiten het mondzeer in een paar gemeenten heeft er in dit Gewest geene ziekte onder het *Rundvee* geheerscht. De gewone ziekte der *Varkens* heeft slechts hier en daar schade veroorzaakt. De Veeteelt is over het geheel voordeelig geweest. Zuivel was echter niet overvloedig en de *Boter* niet zoo goed van hoedanigheid als in gewone jaren en laag in prijs.

De *Paardenfokkerij* neemt in deze Provincie ook niet toe. Er waren in 1843

niet meer dan 36 goedgekeurde Dekhengsten, terwijl het aantal gedekte Merriën 2326 beliep. Het schijnt wel dat velen het voordeeliger achten, Veulens in Drenthe aan te koopen en dan verder op te kweeken. — De Werkpaarden waren gedurende den zomer laag in prijs, doch de beste Paarden bleven in behoorlijke waarde. Een enkel geval van kwaden droes uitgezonderd, hebben er geene ziekten onder de Paarden geheerscht.

Uit onze berigten over de Landhuishoudkundige School is gebleken, dat men in dit Gewest met allen ijver werkzaam is aan de theoretische en practische beoefening tot verbetering van den Landbouw en Veeteelt, waarnaar wij den Lezer verwijzen.

OVERIJSSEL.

De *Melkkoeijen* hebben ruim gegeven en het Slagtvee was meestal vet. De *Boter* is in het afgeloopen jaar zeer overvloedig en deugdzaam geweest, doch de prijzen waren laag. Dezelve gold per Ned. pond te Deventer 0,59½; te Kampen 0,68, en te Zwolle 0,62½.

De *Paardenfokkerij* was niet ongunstig; de jonge Paarden groeiden goed; de vetten en besten hadden een goeden prijs; de middelsoortigen en werkpaarden waren niet zeer gewild; de Veulens prijshoudende. In het oostelijk deel der Provincie is de kwade droes opgemerkt en in de gemeente Staphorst zijn veel Paarden aan hersen- en ruggemergs-typhus gestorven, hetgeen aan de gesteldheid van het haverstroo, waarop onderscheidene walken-gewassen (criphigramina) gevonden zijn, wordt toegeschreven. Vijf Hengsten uit de Stoeterij te Borculo zijn weder geplaatst.

De *Schapen* waren gezond, maar de fokkerij vermindert van jaar tot jaar, door de goedkoopte der wol.

De teelt der *Varkens* was niet ongunstig, hetwelk men toeschreef aan den grooten aftrek van magere Varkens naar Braband. Een Engelsch ras van Varkens, door wijlen den Heer Ainsworth ingevoerd, gekruist met inlandsche soorten, wordt meer en meer verbreid en met minder voedsel spoediger vet.

Uit een vergelijkenden Staat van 1843 en 1844, blijkt dat de Veestapel, bepaaldelijk die der *Runderen*, weder is afgenomen.

DRENTHE.

De Veestapel kan gezegd worden in een zeer goeden staat te zijn. De handel is onafgebroken en zeer levendig geweest, deels door den veelvuldigen uitvoer naar buiten de Provincie, en deels ook ten gevolge van den aanzienlijken voorraad van Zomer- en Wintervoedsel, zoodat dan ook de prijzen steeds zeer hoog zijn geweest. Op 32 Jaarmarkten in dit Gewest in het jaar 1843 zijn ten verkoop aangebragt 13,777 Paarden; 16,479 Runderen; 21,232 Schapen; 10,339 Varkens.

Het gemaak van de *Boter* was voordeelig, doch de prijzen waren lager dan gewoonlijk.

De staat der *Paarden* was niet ongunstig, doch de handel, zich meest tot jonge Paarden bepalende, flaauw. Op de Najaarsmarkten verbeterden zich echter de prijzen, vooral der Veulens. In 1843 zijn slechts 1702 Merriën gedekt; 472 minder dan in het vorig jaar. Men vertrouwt evenwel dat de aanfokking der Paarden, door de duurte der Veulens (de beste golden *f* 100) zich weldra tot vorige hoogte zal herstellen.

Schapen en *Varkens* zijn voor dure prijzen verkocht.

NOORD-BRABAND.

In het nu loopende jaar zijn weder vier Springhengsten uit de Stoeterij te Borculo ter beschikking van den Landbouw in dit Gewest gesteld geworden, en er zijn gunstige beschikkingen genomen tot aanmoediging der *Paardenfokkerij* en verbetering van het ras.

LIMBURG.

Ook hier zijn Hengsten uit de gemelde Stoeterij aangebragt en is men ijverig bezig tot verbetering van het Paardenras. Ten gevolge van het invoeren van Stieren en Koebeesten uit Holland, hebben de Runderen verbetering ondergaan. Men heeft echter ontwaard, dat de veeteelt niet de gewenschte aanmoediging heeft erlangd, ten gevolge der verlaging van de inkomende regten in Belgie.

De *Schapenteelt* zoude men gaarne verbeterd zien door de invoering van Engelsche Schapen.

De *Varkens* zij vrij hoog in prijs geweest. De gezondheid van het Vee was voldoende.

LONGZIEKTE.

GELDERLAND. In dit Gewest had de *Longziekte* zich hier en daar versp reid doch is later merkelijk afgenomen.

ZUID-HOLLAND. Dezelve is in die Provincie wel eenigzins verminderd, doch heeft zich op verschillende punten in ergeren graad vertoond en blijft menigen landman zeer gevoelige slagen toebrengen, welke des te meer treffen, uit hoofde er thans volgens Kon. Besluit van 9 Julij 1842 van Gouvernementswege zeer weinige tegemoetkoming voor, aan die ziekte gestorven Vee, wordt verstrekt.

NOORD-HOLLAND. In deze Provincie woedde de ziekte in hevige mate en brengt aan velen onherstelbare verliezen aan. Alleen onder de gemeente Sloten zijn in 1843, 263 stuks gestorven.

ZEELAND. Dit Gewest is bevrijd gebleven; waartoe bijzonder heeft medegewerkt de stipte handhaving der voorzorg-maatregelen bij het Reglement voorgeschreven.

UTRECHT. De ziekte, hoewel nog op verschillende plaatsen waargenomen, is echter over het geheel verminderd.

VRIESLAND en GRONINGEN zijn bevrijd gebleven.

OVERIJSSEL. In drie Gemeenten hebben zich enkele gevallen van Longziekte voorgedaan, maar in de gemeente Deventer zijn daaraan, sedert Junij 1843 tot in het laatst van 1844, 265 stuks aangetast en 223 gestorven. Deze ramp drukte op de minvermogende lieden zoo zwaar, dat er eene Provinciale Collecte werd uitgeschreven, welke ruim 3000 heeft opgebragt. In de laatste maanden evenwel zijn de ziektegevallen zeer zeldzaam.

DRENTHE. De aangewende middelen tot stuiting der Longziekte in deze Provincie zijn met een gelukkigen uitslag achtervolgd geworden, zoodat sedert het laatste ziektegeval reeds een tijdvak van nagenoeg een jaar is verloopen. Men kan dus beschouwen dat deze kwaal is geweken, zonder dat de Veestapel groote verliezen heeft ondergaan.

NOORD-BRABAND en LIMBURG geven geene vermelding deswege.

In de Veeartsenijkunde heeft in de laatste jaren een groote vooruitgang plaats gehad en in alle Gewesten wordt hieraan, zoowel als de onderhouding der bepalingen en verordeningen betrekkelijk de Artsen de meeste zorg besteed.

BIJENTEELT.

GELDERLAND. De menigvuldige regens waren oorzaak van den minderen inhoud der Bijenkorven.

VRIESLAND. De teelt zeer goed uitgevallen en veel voordeelen opgeleverd.

GRONINGEN. Hoezeer in dit Gewest de teelt middelmatig was, kon dezelve echter niet vergeleken worden bij die in 1842, toen zij de voordeeligste uitkomsten heeft opgeleverd.

OVERIJSSEL en DRENTHE. Aldaar hebben de Bijen goed gewonnen en zijn algemeen wel geslaagd.

Van de overige Provinciën vinden wij geene melding.

v. L.

RYMKES FOÄR FRIESEN.

Onder dezen titel is dezer dagen eene nieuwe verzameling van gedichtjes, door den Boekhandelaar Munnik te Joure in het licht gegeven. Den beminnaren van »onze grijze, ja! beste moedertaal" — zoo als Gysbert Jakobs haar noemt, — is hiermede zeker eene dienst gedaan; vooral daar de gezegde Rymkes, onzes inziens, eene plaats, nevens de bestaande verzamelingen, allezins verdienen.

Wij houden ons verzekerd, dat het boekje door velen met genoegen zal worden gelezen, en dat niemand zich, de aanschaffing van hetzelve zal beklagen. Wel is waar kon de druk *beter* en de uitvoering *behagelijker* zijn, doch dit heeft alleen betrekking op het uiterlijke en vermindert de waarde der stukjes zelve niet.

Proeven willen wij niet mededeelen, omdat de inhoud dit minder toelaat en wij niet voorbarig, iets als meest belangrijk of fraai, willen aanduiden. Derhalve, wie de »Rymkes foär Friesen fen v. d. Veen" nog niet bezit, zondere 25 Centen voor dezelve af, en smake hetzelfde genoegen in de lectuur, als wij.

R.

GESCHIEDENIS DER CHRISTELIJKE KERK,

voor Katechisatien en Huisgezinnen. Vrij naar het Hoogduitsch van W. Leipoldt. *Met een Voorberigt van* P. Hofstede de Groot, *Hoogleeraar te Groningen. Derde, op nieuw verbeterde en vermeerderde Druk. Te Groningen, bij* M. Smit. *Kl. Oct.* 262 *Bladz.*

De prijs is f 1,25.

Het doet ons genoegen, van dit welgeschreven en in velerlei opzigten aanbevelingwaardig Werkje, over de geschiedenis der Christelijke Kerk, een' *derden* druk te mogen aankondigen. Dat is een aangenaam blijk van het gebruik, hetwelk er in de huisgezinnen en op katechisatien van gemaakt wordt. De waarheid en de godsvrucht kunnen daarbij niet anders dan winnen.

Op nieuw verbeterde en vermeerde druk staat op den titel uaar waarheid uitgedrukt. De werkzame Hoogleeraar Hofstede de Groot verklaart daaromtrent: »Zoo vele bijvoegselen, als de tweede druk boven den eersten vooruit heeft, »heeft deze derde niet boven den tweeden. Doch ook deze is op nieuw zeer »naauwkeurig door mij nagezien en op zeer vele plaatsen in uitdrukking verbe»terd en door de bijvoeging van enkele trekken aangevuld." En wij hebben ons van de gegrondheid hiervan door vergelijking overtuigd. Reeds het meerder getal Bladzijden van dezen *derden* druk spreekt gunstig voor 's Hoogleeraars verklaring. Maar wie zich de moeite geven wil, de Bladz. 11, 36, 50, 51, 58, 61, 65, 77, 81, 101, 106, 110, 113, 129, 150, 162, 165, 171, 194, 199, 222, 226, 228, 236, 241, 247 en 252, in dezen nieuwen druk na te slaan en met het geleverde in de vorige uitgave te vergelijken, zal de proeven van verbetering en vermeerdering, grootere en kleinere, gemakkelijk vinden, en met ons den ijverigen en naauwgezetten bearbeider van Leipoldt's Werkje, voor de moeite, op nieuw aan hetzelve besteed, hartelijk danken.

Gelijk vroeger, zoo heeft ook nu de Uitgever M. Smit, ons met een woord berigt, dat er Exemplaren van dit Werkje *op best papier* voor *f* 1,50 te bekomen zijn. Wij zijn geneigd te vragen, of die uitgave op best papier in gelijke verhouding, wat den verkoop betreft, staat tot die op zeer *gewoon* papier, zoodat ook daarvan eene *derde* druk het licht ziet? Zoo neen; dan is de aankoop van het Exemplaar, zoo als *wij* het ontvingen en hier aangekondigd hebben, aan te raden. Zoo ja: dan verheugt ons het aanmerkelijk debiet van dit belangrijk Werkje, ook in aanzienlijke en hoogere standen, en merken wij dit op als een gunstig teeken van onzen tijd.

(*Overgenomen uit de Godgeleerde Bijdragen voor het jaar 1844. Achttiende deel, vierde stuk.*)

De Leden, behoorende tot de *tweede* Onder-Afdeeling des Nederlandschen Bijbelgenootschaps in Vriesland, worden ter Vergadering opgeroepen tegen *Vrijdag* den 27 September e. k., des morgens ten *tien* ure, bij WILKESHUIS, in het Zaailand te Leeuwarden.

De Secretaris der Onder-Afdeeling voornoemd,
GERH. van der TUUK.

*** Ondertrouwd:
J. LEDDER, *Med. Art. Obst. Doctor te Leeuwarden,* en
G. BUSSEMAKER.
Deventer, den 19 September 1844.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:
Joure, den 22 September 1844. T. P. van EIJCK, en D. G. de JONGH.

*** Heden verloste vrij voorspoedig van eene welgeschapene Dochter F. van LOON, geliefde Echtgenoote van
Steenwijk, den 12 September 1844. N. J. KIERS.

*** Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene Dochter S. A. J. van WESEL, geliefde Echtgenoote van
Leeuwarden, den 18 September 1844. O. O. GORTER Fzn.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel van een' welgeschapen Zoon J. S. van DIESEN, Echtgenoote van
Leeuwarden, den 19 September 1844. A. L. BIA.

*** Mijne geliefde Echtgenoote H. ZEPER, beviel heden voorspoedig van eenen welgeschapenen Zoon.
Groningen, den 19 September 1844. J. HOMAN.

*** Heden beviel vrij voorspoedig van eene welgeschapene Dochter ANNA BERENDINA SIJBESMA, geliefde Echtgenoot van
Amsterdam, den 19 September 1844. J. M. GIETHOORN.
Eenige kennisgeving.

*** Heden verloste zeer voorspoedig van eene welgeschapene Dochter ANNA ELISABET MOESELAAR, geliefde Echtgenoote van
Leeuwarden, den 21 September 1844. F. GROSJEAN.
Strekkende deze algemeene tevens als bijzondere kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

*** Heden beviel van een' Zoon GERARDINA TACONIS, Echtgenoote van
Leeuwarden, den 21 September 1844. G. ten CATE Fz.

*** Mijne Echtgenoote JAAIKE BOUWES van DIJK, beviel heden van een' Zoon. F. B. FELLINGA,
Leeuwarden, den 23 September 1844. *Mr. Timmerman.*

*** Heden overleed alhier, na eene kortstondige ongesteldheid, zeer onverwachtst, onze hartelijk geliefde Vader, de Wel Eerw. zeer Gel. Heer HENDRIK KUIJPER, Emeritus Predikant van deze Gemeente, in den gezegenden ouderdom van 81 jaren en bijna 6 maanden.

Gedurende den tijd van meer dan 54 jaren, heeft de overledene in de Gemeenten Wapserveen, Ruinen en alhier, het Evangelie van Jezus mogen verkondigen, — ruim 5 jaren mogt hij, van dezen zijnen arbeid, hier op aarde rusten, — nu is hij dan, gelijk wij vertrouwen, overgevoerd naar de zalige gewesten, alwaar wij dien dierbare eenmaal hopen weder te vinden, — dat vooruitzigt troost ons in onze droefheid.

Noordwolde (prov. Vriesland), den 11 September 1844. H. J. KUIJPER, *Uit aller naam.*
Algemeene en bijzondere kennisgeving.

*** Heden overleed op het onverwachtst, mijn geliefde Echtgenoot, de Heer BOTE ESKES, in leven oud-Assessor van de Grietenij Kollumerland en Nieuw-Kruisland, in den gezegenden ouderdom van ruim 89 jaren.
Kollum, den 14 September 1844. G. G. GROENMAN, Weduwe B. Eskes.

*** Heden overleed alhier onze waarde Broeder WILLEM SJOERDS OKKES, in den ouderdom van ruim 58 jaren, in leven Koopman en Lid van den Raad dezer Stad.
Stavoren, den 14 September 1844. DOUWE SJOERDS OKKES. *Uit aller naam.*
Strekkende deze tot kennisgeving aan de vele Vrienden en Bekenden van den Overledene.

*** Heden overleed tot onze innige droefheid, na eene sukkeling van bijna acht weken, mijne geliefde eenige Zuster, MARGARETHE FREDERIKA KARINA ZUIDERVELD, in den jeugdigen ouderdom van zeven en twintig jaren en vier maanden.
Lemmer, den 15 September 1844. P. G. ZUIDERVELD, *Mede namens verdere familie en betrekkingen.*

*** Heden, tien dagen na het overlijden van mijne geliefde Echtgenoote, ontviel mij ook mijn eenigst Kind WILLEM, zeventien weken oud.
Makkum, den 19 September 1844. J. W. MAAS.
Eenige kennisgeving.

LONGERHOUW, den 20 September 1844. Heden stierf ten mijnen huize mijn hooggeachte Oom, de Wel Eerwaarde Heer T. C. K. BEILANUS, emeritus Predikant van Pæsens, in den hoogen en gezegenden ouderdom van 80 jaren en ruim 6 weken.
T. C. KOCK BEILANUS van ASSEN, *Predikant.*

*** Heden overleed in den ouderdom van 52 jaren ALBERT TJEERDS BOONSTRA, in leven Mr. Verwer en Glazemaker alhier.
Leeuwarden, den 23 September 1844. R. J. MEINDERTS, Wed. A. T. Boonstra.
Namens deszelfs Kinderen.

NB. De affaires worden op denzelfden voet voortgezet.

*** Heden overleed na eene ongesteldheid van 4 weken, mijn geliefde Echtgenoot JOHANNES WIJBES WIJBENGA, in leven Kastelein buiten de voormalige Vr. Poort alhier, in den ouderdom van circa 30 jaren, waarvan ik omtrent 8 jaren in een genoegelijken Echt met hem mogt vereenigd zijn. — Strekkende deze voor algemeene kennisgeving.

Leeuwarden, den 21 September 1844.

Wed. J. WIJBENGA, geboren C. MONSMA.

NB. De affaires zullen door de Wed. op denzelfden voet blijven continueren

*** Heden trof mij de zware slag, dat God mijnen geliefden, braven Man, JAN THOMAS SCHUURMANS, in den ouderdom van 41 jaren en 9 maanden van mij nam. Hij bezweek aan eene kortstondige, maar hevige ziekte, en laat mij na vier Dochtertjes, die alle nog te jong zijn, om haar allertreurigst verlies te beseffen, — en tevens de nu voor mij in smartvolle verwachting verkeerde hoop, van binnen kort weder Moeder te zullen worden.

Allen, die den overledenen hebben gekend, zullen mij toestemmen, dat ik een' liefdevollen Man, mijne Kinderen een' goeden Vader en Verzorger, en zijne vele Vrienden een' trouwen en deelnemenden Vriend, verloren hebben, die met een opregt, Christelijk geloof een' vurigen ijver voor al wat goed en waar is paarde. — Hoe onnaspeurbaar de wegen des Heeren voor mij ook zijn mogen, hoe zwaar zijne hand ook op mij drukt, ik wil Gode zwijgen, hoop met kalmte te berusten in zijnen wil, en verbeid in den geloove een zalig wederzien.

Workummer Veld, den 21 September 1844.

VROUWKJE HENDRIKS KUIPERS, Wed. J. T. SCHUURMANS.

De Prijs der BOTER te *Leeuwarden*, den 20 September 1844, *f* 26,50 à *f* 28,50. KAAS *f* 12,00 à *f* 15,00.

BOTERPRIJZEN, bedongen door het *FRIESCH GENOOTSCHAP van Proefondervindelijken Landbouw:*

LEEUWARDEN, Vrijdag den 20 September 1844: *f* 28,50.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 21 *September* 1844.

Nederland.				Gebl.	Portugal.				Gebl.
Werk. Schuld	2½ pCt.	62¼	62¾	62 7/16	Neg. te Londen	2½ pCt.	47¼	47¾	47 7/16
Dito dito ...	3 »	75½	76	75 13/16	Rusland.				
Dito dito ...	5 »	99½	100	99 13/16	1798, 1816....	5 pCt.	108¼	108¾	108½
Domein-Losr.	5 »	99¾	100¼	100	1828, 1829....	5 »	108	108½	108¼
Amort.-Synd.	4½ »	99¼	99¾	99 7/16	Dito bij *Hope*..	4 »	92½	92¾	92⅝
Dito dito....	3½ »	89½	89¾	89⅝	Dito bij *Stiegl.*	4 »	91¼	91¾	91⅜
Handel-Maats.	4½ »	147½	148¾	148	Amerika.				
Dito 1837/39.	4½ »				Oblig.........	6 pCt.			
O. I. Leening	4 »	96¼	96¾	96½	Bank-Actien.........		7¼	7½	7 7/16
Spanje.					Oostenrijk.				
L.b. *Ard.* van 85 £	5 pCt.	20¼	20¾	20 7/16	Metaliek.......	5 pCt.	109½	110	109¾
Ditoonbep. Stuk.	5 »	18½	19		W.B. bij *G.&Co.*	5 »	106	106½	106¼
Dito..........	3 »				Brazilië.				
Ardoins Coupon.......		24	24½		Obl. te Londen	5 pCt.	87½	88¼	88

Werkel. Schuld 4 pct. 95¾, 96, 95⅞; Holl. Spoorw. 4½ pct. 100¾, 101¼, 101; Binnenl. Portug. 56, 57; Belgie 2½ pct. 57¼, ¾, ½; Spanje, Pass. 6, ¼, 1/16; dito Fr. Uitgest. 7¼, ¾, ½; Louis. bij *Hope* 66½, 67, 66¾; Brazil. £ 200, 86½, 87, 86¾; dito 1839 £ 200, 84, ½, ¼; dito 1843 £ 100, 85¾, 86¼, 86; Bl. Griek. £ 100 en onb. Stukk. 11½, 12, 11¾; Roode Gr. £ 100, 11, ½, ¼; Columb. ex Venez. 11¼, ½, 7/16.

Binnenlandsche fondsen zijn algemeen williger geweest; Integralen met eenige vraag en levendigheid van handel; Handelmaatschappij was bij den aanvang hooger, is later op de koers van gisteren teruggegaan en blijft ⅜ beter; Spoorweg Rotterdam prijshoudend; Rijnspoorweg meerder gewild.

Spaansche fondsen hebben zich een weinig in koers verhoogd; Portugal iets aangenamer, alsmede Braziliën, op hooger koers van Londen; de overige buitenlandsche iets vaster.

BEKENDMAKING.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN HASKERLAND, brengen bij deze ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat de passagie van den weg van AKKRUM naar de JOURE, wegens de voorgenomene verbetering, NIET VOOR RIJTUIGEN EN PAARDEN enz. ZAL ZIJN GESTREMD, maar even als nu STEEDS PASSABEL ZAL ZIJN; alleenlijk wordt de meeste omzigtigheid aanbevolen; zullende er overigens gezorgd worden voor de noodige adsistentie.

Joure, den 16 September 1844.

Grietman en Assessoren voornoemd,
B. P. GORTER.
Ter ordonnantie van dezelven,
C. L. VAN BEIJMA THOE KINGMA.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN KOLLUMERLAND EN NIEUW KRUISLAND, convoceren door deze de Hervormde Floreenpligtigen van navolgende dorpen, in de Dorpskerken:

Wegens *Kollumerzwaag*, den 27 September 1844, des voormiddags 9 ure.
——— *Westergeest*, .. ——————————— 10 ———
——— *Oudwoude*, ... ——————————— 11 ———
——— *Augsbuurt*, ... ——————— middags 12 ———
——— *Burum*, ... ——————— namiddags 1 ———
——— *Kollum*, ... den 28 September 1844, des voormiddags 10 ———

Tot het arresteren der Kerkvoogdije begrootingen voor 1845, en voor Burum tevens tot het stemmen van een' KERKVOOGD, ter voorziening in de bestaande vacature.

Kollum, den 17 September 1844.

Grietman en Assessoren voornoemd,
L. VAN LIMBURG STIRUM.
Ter ordonnantie van dezelven,
BOLMAN.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN BARRADEEL, convoceren, ten verzoeke van de betrokken Kerkvoogden, de Hervormde Floreenpligtigen van den dorpe *Firdgum* tegen Donderdag den 3 October aanstaande, des namiddags ten drie ure, in de Herberg op Dijkshoek; ten einde op te nemen en na welbevinding te sluiten de Kerkerekeningen van dien dorpe over 1842 en 1843; vast te stellen de Begrootingen der Kerkvoogdij voor de jaren 1844 en 1845, en te stemmen een Kerkvoogd ter vervulling der vacature door gewone aftreding op 2 Januarij 1844 veroorzaakt.

Sexbierum, den 18 September 1844.

Grietman en Assessoren voornoemd,
H. B. VAN DER HAER.
Ter ordonnantie van dezelven,
E. J. ALTA.

MEN verlangt op den twaalfden November e. k., als VADER en MOEDER in het BURGER WEESHUIS te Workum, echtelieden, van de Protestantsche Godsdienst, zonder bezwaar van kinderen, liefst den ouderdom van veertig tot vijftig jaren bereikt hebbende, en voorzien van goede getuigschriften. Het jaarlijksch Tractement, aan dien post verbonden, is honderd vijftig Guldens, met vrije kost en inwoning. Daartoe inclinerende, vervoege men zich in persoon, op den tweeden October, des namiddags, aan het voornoemde Gesticht.

Namens Regenten van het Burger Weeshuis te Workum,
W. VISSER Az., *Boekhouder.*

DE Notaris LEDEBOER, te Bolsward, zal, op Zaturdag den 28 September 1844, des avonds ten 7 ure, in na te melden Veerhuis, publiek verkoopen:

Eene HUIZINGE en ERF, met TUIN cum annexis, *het Witmarsumer Veerhuis* genaamd, te Bolsward, geteekend letter A, nummer 99, Kadaster sectie A, nummer 325; te aanvaarden den 12 Mei 1845.

DE Notaris T. S. VAN DER LEIJ, te Langweer, zal, op Donderdag den 3 October 1844, des namiddags ten twee ure, ten huize van de Wed. *R. K. de Jong*, Kasteleinsche te Langweer, in het openbaar, tegen genot van strijk- en verhooggelden, presenteren te verkoopen:

Eene vruchtbare ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE en SCHURE cum annexis, staande en gelegen in den dorpe Broek, gekwoteerd no. 22, bij *Tjeerd T. van der Ende en Vrouw* in huur en gebruik, groot 22 bunder 48 roede 32 el zoo Weid- als Hooiland.

En zulks in perceelen met regt van zamenvoeging; Sint Petri en den 12 Mei 1845 vrij te aanvaarden.

De Conditien te vernemen en Billetten te bekomen bij gemelden Notaris.

Verkoop van een Hektjalkschip.

R. BLOEMBERGEN SANTEE, Eerste Deurwaarder te Leeuwarden, zal, op Donderdag den 26 September 1844, in plaats van op Vrijdag den 4 October, finaal, des avonds ten zeven ure, bij *R. J. Brouwer*, in het Schippershuis op het Vliet te Leeuwarden, verkoopen:

Een HEKTJALKSCHIP, genaamd *de Vrouw Cornelia*, groot 62 ton, met staand en loopend Want, Zeilen, Ankers en verder toe- en aanbehooren, zoo als hetzelve wordt bevaren door *G. A. de Wit* en is liggende bij de werf van *G. S van der Werf*, op het Vliet voornoemd.

[illegible] na de finale toewijzing te aanvaarden.

MR. A. VAN SLOOTEN, Notaris te Dokkum, zal, op Woensdag den 2 October 1844, des namiddags ten 3 ure, ten huize van *R. Vennema*, te Dokkum, voor 5 aaneenvolgende jaren, in te gaan St. Petri 1845, publiek presenteren te verhuren:

Drie perceelen GREIDLAND, onder Aalzum, groot naar naam en faam 4 bunder 43 roede, bij het Kadaster bekend gemeente Ee, sectie A, nos. 537, 537*a* en 543.

BOELGOED in de BANK VAN LEENING te *Sneek*, op Woensdag den 2 October 1844, der verstane PANDEN, welke beleend zijn in de maanden *September*, *October*, *November* en *December* 1842, benevens de maanden *Januarij* tot en met *Junij* 1843.

F. KAT, N. J. TEN BOSCH, P. J. v. D. HORST, A. W. ABRAHAMSZ, J. NOË, A. Az., A. N. FABIUS, P. DE VRIES, T. S. REINHOLD, A. DE MOL VAN OTTERLOO, A. M. v. VALKENBURG en F. A. v. D. BREGGEN, Makelaars, zullen, op WOENSDAG DEN 2 October 1844, des middags ten 12½ ure, in de Brakke Grond in de Nes, te Amsterdam, verkoopen:

500 VATEN
KENTUCKY BLADEN TABAK,

bij kavelingen van 4 Vaten.

Alles directelijk alhier van Nieuw Orleans aangevoerd. — Breeder volgens Notitie.

TE HUUR; den 12 November 1844 te aanvaarden: Eene WINKELHUIZINGE en BLEEK, benevens eene groote GEWELFDE KELDER, tot berging van Aardappelen, in de Bonuspatersteeg te Leeuwarden.

Te bevragen bij Deurwaarder HARMENZON, in het Justitie Gebouw.

Uit de hand te koop:

EENE ruime HEEREN HUIZINGE, met grooten, modern aangelegden TUIN, staande aan de Breedeplaats te Franeker; den 12 Mei 1845 te aanvaarden, en nader te bevragen bij den Wel Edelen Heer F. H. BURGHGRAAF, Conrector aan het Gymnasium aldaar.

Uit de hand te koop:

EEN snelzeilend en zich in properen staat bevindende BOOT, lang 7 el en breed 2 el 8 palm, met losse roef en 2 stellen Zeilen.

Te bevragen bij H. T. ZANDSTRA, Zeilmaker en Touwslager te Sneek.

UIT DE HAND TE KOOP: Een BILLART, waarop, een jaar geleden, een nieuw laken is gekomen. Te bevragen bij S. P. VAN DER GOOT, Kastelein te Heeg.

FRIESCHE MEER- EN KANAAL-
STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

De dienst blijft geregeld voortduren als dezelve thans dagelijks met uitzondering van 's Maandags wordt waargenomen, doch alleen ter gelegenheid van de JOUSTER HERFSTKERMIS, *op Donderdag den 26 September e. k.*, zal de dienst tusschen de *Lemmer* en *Sneek* worden vervangen door de dienst van

's Morgens 6 ure van *Sneek* naar de *Joure* en dadelijk naar *Sneek* terug.
» 9 ure van *Sneek* naar de *Joure.*
's namidd. 3 ure van de *Joure* naar *Sneek* en dadelijk naar de *Joure* terug.

Voor liefhebbers en bezitters van Tuinen.

DE Ondergeteekende is voornemens, om het werk van HOVENIER en alles wat tot die betrekking behoort, als: het aanleggen en beplanten van Tuinen en Bloempartijen, het onderhouden van Tuinen voor een geheel jaar enz., van stonden aan weder op te vatten, ten behoeve van zijnen tweeden Zoon, welke hij wenscht in het vak op te leiden en zoo veel mogelijk te bekwamen.

Rustende deze onze voornemens op vaste en behoorlijke grondslagen. Een iegelijk welke ons met deze werkzaamheden gelieft te vereeren, wordt verzocht de boodschappen en berigten te bezorgen in de Laan van Tulpenburg, aan de Potmargewal, buiten de voormalige Wirdumerpoort, letter L, no. 254.

Bij denzelven is thans ter bezigtiging eene overschoone partij ENGELSCHE BLOEIJENDE DHALIA'S van alle kleuren, van 592 streep tot 1 el 184 streep hoog, vol van dubbele bloemen, welke alle volgens de nummer verkrijgbaar zijn om in het voorjaar te leveren, tegen zeer civiele prijzen.

Na dien hij zijne gelegenheid tot het bewaren van Bloemen en fijne Heestergewassen in potten zeer veel verbeterd heeft, biedt hij zich daartoe aan.

Hij wenscht tevens alle moeite te zullen aanwenden en beveelt zich in een ieders gunstig aandenken.

Leeuwarden, den 19 September 1844. RINSE KLAAS BRINK.

Buitengewoon goedkoop

NIEUW aangekomen assortiment der laatst uitgekomene voorwerpen in Kristal, Schildpad, Verguld en Brons, waaronder eenige welke voor rekening van een Duitsch huis binnen veertien dagen moeten worden uitverkocht.

Ook nieuw aangekomen Chassinetten of Vensterraamtjes, Chinesche druk met papegaaijen, voor slechts *f* 1,40, fijne Zeepen van 10 Cent en hooger, Waskaarsen 70 Cent, Antieke Mandjes van *f* 2,50, Hout- en Turfmanden en meer andere artikelen welke nog nimmer voor dien prijs zijn verkocht; benevens extra fijne STALEN PENNEN per gros *f* 1.

S. SCHARZMAN,
bij de Brol te Leeuwarden.

W. J. SWARTS, Dansmeester alhier, maakt bekend, dat zijne DANSLESSEN met October e. k. aanvang zullen nemen. Letter F. no. 143, in de Groote Kerkstraat, over de Manége.

VOORLOOPIG BERIGT.

MET permissie van het Edel Achtbaar Bestuur der stad Leeuwarden, zullen eerstdaags alhier ter bezigtiging worden aangeboden:

TWEE LEVENDIGE GIRAFFEN,

welke door duizende aanschouwers te Rotterdam, Arnhem en laatstelijk te Amsterdam met verwondering zijn aanschouwd.

Men twijfelt niet of ook Vrieslands ingezetenen zullen deze schoone Dieren, welke nooit in Europa zijn geweest, met verwondering gadeslaan.

W. HERRING, *Eigenaar.*

BIJ den Vleeschhouwer J. VAN DER BAAN, in het Droevendal te Leeuwarden, zijn verkrijgbaar: Versche RUNDER-HAZEN, tegen 25 Cent de 5 Ons.

BILLARTPARTIJ.

OP Vrijdag den 27 September e. k. gedenkt R. C. WIELSMA, Logementhouder in het Zeverijnshuis te Joure, te laten Verbillarten: *Een fraai ZILVEREN AANSTEKERS-KOMFOOR* tot Prijs, en *eene PREMIE nader te bepalen.* — Alle Liefhebbers worden uitgenoodigd zich ten dien einde aan te geven uiterlijk op dien dag, 's morgens ten 10 ure, in het genoemd Logement.

Galoppeerpartij te Joure.

MET permissie van het Edel Achtb. Bestuur van Haskerland, gedenken de Logementhouders R. C. WIELSMA, H. v. D. WAL en A. CORNEL, op Woensdag den 2 October e. k., te laten Vergalopperen en vrij te vereeren: *Een fraai ZILVEREN AANSTEKERS-KOMFOOR.* Alle Paarden zullen worden toegelaten die tot genoegen der Keurmeesters zijn.

De aangifte moet geschieden des morgens vóór 12 ure, in het Zeverijnshuis bij R. C. WIELSMA; zullende de Partij ten 2 ure een aanvang nemen.

VOOR een ZIEKEN- en BEGRAVENIS-FONDS worden in de onderscheidene Steden en Plaatsen van VRIESLAND, geschikte en solide PERSONEN gevraagd, om daarvoor tegen de daaraan verbondene voordeelen werkzaam te zijn. — Men adressere zich met *franco* brieven *onder letters L. B.* bij A. VAN ZUIJLEN, bij de Put te *Leeuwarden.*

EEN ongehuwde ROGMOLENAARSKNECHT, het Malen grondig verstaande, kan op den 1 November e. k. een dienst bekomen bij J. R. BROUWER, Molenaar te Hallum. Brieven franco.

*** Voor Liefhebbers van Zingen en Zang-Gezelschappen

WORDT heden bij M. SMIT, te *Groningen*, uitgegeven en alom te bekomen:

I. VRIJE SECONDEN voor de *Evangelische Gezangen*, zeer geschikt, om nevens de andere stemmen, in ZANG-VEREENIGINGEN en SCHOLEN gebruikt te worden, à 50 Cent.

II. TWEE- EN DRIESTEMMIGE Zangstukjes voor *School-* en *Huiselijk gebruik*, door Dr. W. GLEUNS en D. MULLER, met een Voorberigt van B. BRUGSMA, à 40 Cent.

III. W. G. HAUFF. *Naspelen* bij het uitgaan der Godsdienstoefening voor een ORGEL met *twee Clavieren* en *Pedaal*, à 75 Cent.

TER LEEUWARDER COURANTDRUKKERIJ.